

Felelős lobbí

- Összefoglaló anyag -

Készítette: Fertetics Mandy, Alternate Kft.

Forrás: *Towards Responsible Lobbying, Leadership and Public Policy, Accountability – The Global Compact, 2005*

2005-ben adta ki a Global Compact – amelynek a Coloplast is tagja – és az AccountAbility a *Towards Responsible Lobbying: Leadership and Public Policy* című kiadványt, amely a felelős lobbí fogalmát és eszközeit járja körül (elsősorban a Global Compact tagszervezeteinek tapasztalatai és véleménye alapján).

Felelős lobbí – kiindulópontok és feltételek

Általános megállapítások a felelős lobbí vizsgálatának eredményeképpen:

- ❖ az üzleti szektor szereplőinek kiemelt szerepe van a fenntartható fejlődés ösztönzésében, ezért ezen felelősség terhe alatt és lehetőségei szerint éljen azzal minden vállalat
- ❖ az üzleti szektor szereplőinek egyre nagyobb és láthatóbb szerepe van a közpolitika alakításában, formálásában, ezért a felelős lobbí hasonló mindennapi eszközzé válik mint más megszokott CSR tevékenységek is
- ❖ az üzleti szektor szereplői egyfajta válaszüthöz érkeznek, amikor is a különböző vállalati gyakorlatok, tevékenységek összhangja, az egyes társadalmi felelősségvállalás akciók hitelessége múlhat a lobbí gyakorlatokon
- ❖ az üzleti szektor szereplői nem az egyetlen játékosai a lobbí folyamatoknak, ezért érdemes olyan szakmai és civil szervezetekkel, továbbá szakértőkkel együttműködni, akiknek gyakorlatuk van ezen a téren
- ❖ a felelős lobbí sok formája és szintje létezik, a döntéshozók befolyásolására sok kreatív eszköz áll rendelkezésre
- ❖ a lobbí megítélése sok társadalomban negatív
- ❖ a felelős lobbí elsősorban azon iparágakban, szektorokban terjed, ahol kulcsfontosságú az állami intézményekkel kiépített hosszú távú kapcsolat
- ❖ a felelős lobbí feltétele, hogy a vállalatok (és civil szervezetek) is küldetésként fogják fel az erős állami intézményrendszer és közpolitika, közszolgáltatás iránti igény felkeltését, és ennek érdekében tevékenyek lobbí tevékenységük és érintetti kapcsolataik során is
- ❖ a felelős lobbí megvalósulásához szükséges, hogy az állam is nyitott és pozitív legyen az üzleti szféra részvételére a közpolitikák alakításában, s ne adjon alkalmat a negatív befolyásolásra, korrupcióra.

A lobbiterületei és eszközei és folytatói

A vállalatok által folytatott lobbitevékenységet általában három területre bontják

- 1) iparág specifikus kezdeményezések (pl. Extractive Industries Transparency Initiative, Fair Labor Association),
- 2) téma/ügy specifikus kezdeményezések (pl. Global Business Coalition on HIV/AIDS, Business Leaders Initiative on Human Rights),
- 3) földrajzi régió specifikus kezdeményezések (pl. Business Action for Africa).

Ezek alapján más-más partnert tud bevonni célja elérése érdekében (az abban leginkább érintett és kompetens szervezeteket, intézményeket).

Hagyományosan a következő lobbieszközöket különböztetjük meg:

- ❖ személyes találkozók
- ❖ nem publikus levelezés
- ❖ tanácsadó testület létrehozása (vagy annak ösztönzése, kezdeményezése) és/vagy az abban való részvétel
- ❖ nyilvános ajánlások
- ❖ javaslatok megfogalmazása és beterjesztése
- ❖ szakmai és egyéb rendezvényeken való előadás
- ❖ a témát befolyásoló kutatásokat lebonyolítani, szponzorálni és a kutatási, elemzési eredményeket nyilvánosságra hozni
- ❖ meghatározó médián keresztül nyilvános levél megfogalmazása
- ❖ a döntéshozókat befolyásoló állami szervek, bizottságok tájékoztatása
- ❖ közpolitikát vagy intézkedést megelőző érintetti fórumokon való részvétel
- ❖ szakértői díjak, ajándékok
- ❖ találkozók megszervezése
- ❖ kampányok megszervezése és támogatása.

Kik a lobbisták?

A lobbisták lehetnek külső lobbitanácsadók, szakértők (megbízott tanácsadó vállalat, érdekképviseleti szervezet, szövetség), belső lobbista (kormányzati kapcsolatokért felelős vezető), csoport lobbista (egy több érintettből álló lobbista csoport). Közvetítőként részt vesznek/vehetnek a lobbifolyamatban akadémiai szakemberek, kutatók, elméleti szakemberek, valamint a média, közéleti személyiségek, egyének.

Ajánlások

A hatásos felelős lobbis tevékenységhez a következő ajánlásokat fogalmazták meg vállalatok számára, elsősorban a jelenlegi lobbis-tevékenységekkel szemben fennálló kritikák alapján:

- ❖ biztosítsd a döntéshozók számára szükséges technikai, szakmai, tudományos elemzéseket és adatokat, hogy megalapozott döntést hozhassanak
- ❖ azonosítsd a téma gazdasági, környezeti és társadalmi hatásait nemzeti, regionális és globális vonatkozásban is
- ❖ viselkedj egyfajta brókerként, közvetítőként, aki szintetizálja az eltérő álláspontokat, ezáltal meghatározod és egyszerűsítod az információáramlást és ösztönzöd a kompromisszumos megoldásokat megtalálását
- ❖ mérsékelj a döntéshozók lehetséges rövid távú szemléletét a választási kampányok, közvélemény kutatások eredményeinek és legjobb gyakorlatok említése és ismertetése révén
- ❖ képviseld azon érintetteket, akik nem tudnak vagy akarnak részt venni közvetlenül a döntéshozatali folyamatban.

A felelős lobbis ösztönzői

Amennyiben egy vállalat felvállalja vezető szerepét (leadership) a felelős lobbis során, úgy több előnyre is szert tehet. Ugyanakkor az érintettek és a környezet nyomására egyre inkább innovatív és konstruktív javaslatokat kell tenniük a vállalatoknak és érdekképviselőiknek:

- 1) A vállalatnak fel kell ismernie, hogy a felelős lobbis révén a társadalomra kifejtett pozitív hatása nagyobb, jobb lehet az eddiginél.
- 2) A vállalatnak fel kell ismernie annak lehetőségét, hogy a civil szervezetekkel és érdekképviselői szervezetekkel közösen elébe mehetnek a jogi szabályozásnak és egyes ügyek kapcsán erősíthetik a jogszabályalkotók tevékenységét, konstruktív javaslataikkal erősíthetik kormányzati kapcsolataikat.
- 3) Egyre inkább szükséges a lobbis tevékenységet összhangba hozni a vállalati stratégiával és a fenntartható fejlődéssel.
- 4) Egyes piacokon a felelős lobbis tevékenységek új piaci lehetőségekkel és kockázatokkal lehetnek összefüggésben.
- 5) A nemzetközi iránymutatások, útmutatók is a felelős lobbis gyakorlását ösztönzik.
- 6) A közvélemény egyre inkább kutatja a valódi befolyás és változás lehetőségét, megvalósulását.
- 7) Egyes területeken és országokban, társadalmakban bizonyos

érdekképviselők nem elég erősek ahhoz, hogy érintettjeiknek érdekeit megfelelően és hatásosan képviseljék, ehhez segítségre van szükségük, amit vállalatok, vállalati csoportok tudnak nyújtani számukra.

- 8) A civil szervezetek és más érintettek egyre inkább készenlétben vannak, hogy a vállalatok inkonzisztenciájára, következetlenségére, hiteltelenségére felhívják a közvélemény figyelmét.
- 9) A civil és szakmai szervezetek által folytatott lobbizás nem elég transzparens, ezért szükség van más, átlátható lobbizási tevékenységekre.

Fontos tisztázandó kérdések, mielőtt belevágnánk

Mielőtt egy vállalat belefog a lobbizásba, meg kell válaszolnia következő alapvető kérdéseket:

- ❖ Nemzetközi, regionális, országos vagy helyi szinten érdemes kezdeményezőnek lenni? Milyen eltérő célokat kell/lehet megfogalmazni a különböző szinteken, miben térnek el a rendelkezésre álló, alkalmazható eszközök?
- ❖ Iparági vagy átfogó kezdeményezésről van szó?
- ❖ Mi/Ki ad felhatalmazást a lobbizási tevékenység folytatására?
- ❖ A vállalat/szervezet vagy az egyének szintjén érdemes/szükséges folytatni a lobbizási tevékenységet?

A lobbizási tevékenység 6-szempontú felelősségi tesztje

A felelős lobbizási általános elvei:

- ❖ Válaszadó képesség: a vállalatok tegyék elérhetővé és érthetővé érintettjeik számára a lobbizási tevékenységük tárgyát, irányát, célját, módját és eszközeit és vitassák meg velük aggályaikat és ötleteiket.
- ❖ Teljesség: a vállalatok ismerjék meg és értsék meg minél teljesebben lobbizási tevékenységük társadalmi hatásait.
- ❖ Lényegesség: a vállalatoknak képesnek kell lenniük arra, hogy azonosítsák a lényeges ügyeket (érintettjeik szempontjából).
- ❖ Körültekintés: a vállalatok reagáljanak és vegyék figyelembe minden olyan érintetti csoport véleményét, akire hatással van/lehet lobbizási tevékenysége és annak eredménye.

Veszélyes területek	Nem	Teszt szempontja	Igen	Felelős lobb
Következetlenség Azt csináljuk, amit mondunk?	◀	Illeszkedés Illeszkedik a lobb célja és módja a stratégiánkhoz és az egyetemes, nemzetközi, hazai és CSR ajánlásokhoz és értékekhez?	▶	Következetesség a stratégiával és általános irányelvekkel, értékekkel
		Lényegesség A lobb tényleg azokra a fontos kérdésekre fókuszál, ami a szervezetünket és az érintettjeinket leginkább befolyásol(hat)ja?		
Átláthatatlan folyamatok Úgy tűnik/tűnhet, mintha valamit nem eltitkolnánk?	◀	Érintettek bevonása Nyitottat és reagálók vagyunk az érintettjeinkkel kapcsolatban, amikor a célunkat és módszereinket megválasztjuk?	▶	Transzparens és reagáló az érintettekkel szemben
		Beszámolás Átláthatóak vagyunk a lobb tevékenységünk tekintetében?		
Nem jól menedzselte folyamatok Nem tudja a jobb kéz, hogy mit csinál a bal?	◀	Emberek Tudjuk, hogy ki(k) lobbznak a nevünkben, megbízásunkból? Tudjuk mi a hatáskörünk?	▶	Hatékony és eredményes lobb
		Folyamatok Vannak és működnek menedzsmentrendszerek és irányelvek annak érdekében, hogy a lobb során is biztosítsunk bizonyos elveket, szabályokat?		

Ezek a tesztkérdések és szempontok segíthetnek az célkijelölésnél, a tevékenység tervezésénél és megvalósításánál megvizsgálni, hogy megfelelünk-e a felelősségi elveknek.

Átlátható lobbizás?

A felelős lobbizásnak különböző akadályozói vannak és ezzel szemben vannak ideális feltételrendszerek.

Akadályozók és nehézségek		A felelős lobbizás feltételei
<p>Rövid távú célkövetés</p> <p>Személyes és politika szempontok, ösztönzők szerint működnek a döntéshozók</p> <p>A kormányzati kapcsolatokért felelős vezetők izolálva vannak a vállalat más területeitől, irányítási szabályaitól</p>		<p>Elszámoltathatóság</p> <p>Tiszta, korrupciómentes, átlátható és nyílt kormány, közszféra</p> <p>Tiszta lobbizás, átlátható irányítási elvek és monitoring</p> <p>Stratégiai integráció és következetesség</p>
<p>Individualizmus</p> <p>Nemzetek és kormányok a saját programjaik alapján vezetnek és nem tekintik prioritásnak a fenntartható fejlődést</p> <p>Verseny szempontok miatt nem a globális problémák megoldásával foglalkoznak a cégek</p>		<p>Együttműködő kormányzás (részvétellel)</p> <p>Nemzetközi kezdeményezések és együttműködések</p> <p>Nemzetek közötti egyeztetések a fenntartható fejlődésben</p> <p>Iparági kezdeményezések</p> <p>Ösztönözni a fenntartható fejlődés szerinti működést támogató szabályozást</p>
<p>Elkötelezettség hiánya (a fenntartható fejlődés irányába)</p> <p>A kormányok, döntéshozók nem elkötelezettek a fenntartható fejlődéssel kapcsolatban, vagy mert nem érzik a társadalmi kérdések fontosságát, vagy mert nincs egyetértés abban, hogy mit kellene tenni valójában</p> <p>A vállalatok alapvetően az üzleti siker akadályozójának látják a felelős működést (versenyhátrányt)</p>		<p>Elkötelezettség a fenntartható fejlődés mellett</p> <p>Demokratikus és participatív kormányzás</p> <p>Pedáns kutatása, megvitatása és kommunikálása a fenntartható fejlődés paradoxai kapcsán</p> <p>Elvi alapú megközelítések a vállalatoknál (váljon normává, természetes magatartássá)</p>

A kiadványban szereplő esettanulmányok

- ❖ Novo Nordisk A/S: lobbizás a cukorbetegség ügyért
- ❖ Brazília: cégek lobbizási csapata a helyi kormányzásért
- ❖ EITI: lobbizás, hogy termelő iparágak hozzájáruljanak a fenntartható fejlődéshez és a szegénység csökkentéséhez

- ❖ Kína: vállalatok összefogása a HIV/AIDS kapcsán
- ❖ Telefónica: érintetti kutatás és elvárások feltérképezése
- ❖ Kanada: Lobbilista és Etikai kódex
- ❖ Shell: a következetesség bizonyításának kihívása
- ❖ Co-operative Financial Services: beszámolás és auditálás a következetlenség megszüntetésére
- ❖ GE: „Green is green” a tiszta technológiákért
- ❖ GAP Inc.: Felelős érintetti bevonás
- ❖ Co-operative financial Services: Jelentés a hatásokról
- ❖ AWG: befolyásolók és befolyások feltérképezése
- ❖ Thames Water Utilities: mások befolyásolása
- ❖ A Growing Sustainable Business kezdeményezés (GSB)

Példák a lobbis szabályozó etikai kódexekre és más irányítási, szabályozási formákra

- ❖ Principles for the Ethical Conduct of Lobbying, The Woodstock Principles, 2001
- ❖ Society of European Affairs Professionals Code of Conduct, 2005
- ❖ US Lobbying Disclosure Act, 1995
- ❖ Canadian Federalist Lobbyists Registration, 2005
- ❖ Association of Professional Political Consultants, UK, 2005
- ❖ American League of Lobbyists Code of Ethics, 2000